

PALMA DE MALLORCA: L'XIÈ. COL·LOQUI DE L'AILLC

L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes va celebrar el seu onzè col·loqui un altre cop als Països Catalans, en aquesta ocasió a les Illes Balears, a Palma de Mallorca, entre el 8 i el 12 de setembre de 1997. Amb la col·laboració de la Universitat de les Illes Balears, un excel·lent comitè organitzador, presidit per Joan Miralles, i amb Joan Mas i Vives com a secretari, va preparar un col·loqui centrat en l'estudi de tres temes: 1) Lull i el lullisme; 2) Literatura popular: rondallística i cançó popular; i 3) Història de la llengua: oralitat *versus* escriptura. S'hi van inscriure 275 persones, procedents —a més dels diferents Països Catalans— d'Alemanya, Àustria, Bèlgica, Canadà, Espanya, Estats Units d'Amèrica, França, la Gran Bretanya, Holanda, Hongria, Itàlia, Polònia i Rússia, i entre ponències i comunicacions van llegir-s'hi 66 treballs, a més de la realització de dues taules rodones.

El col·loqui va inaugurar-se amb un acte solemne celebrat al Teatre Principal de la ciutat, presidit pel Magnífic Rector de la Universitat de les Illes Balears (UIB) i amb la participació de les autoritats. Tot seguit, el professor J. N. Hillgarth va pronunciar la conferència inaugural, en la qual va descriure *Els començaments del lullisme a Mallorca*. A continuació, els assistents van traslladar-se al campus de la Universitat de les Illes Balears (UIB), on van tenir lloc la resta de les sessions científiques, desenvolupades en dos i —normalment— tres sessions simultànies.

El bloc lullà va comptar, a més, amb les ponències de Lola Badia, que analitza els conceptes de *Ciència i literatura a l'obra vulgar de Ramon Llull*, i d'Anthony Bonner, *Ramon Llull: autor, autoritat i il·luminat*, on exposa la seva estratègia per presentar-se no només com a autor sinó com a autoritat alternativa. I les següents comunicacions: J. E. Rubio remarca *Una incursió lul·liana en l'«Ars memoriae» clàssica al «Llibre de contemplació en Déu»*; P. Rosselló Bover estudia *L'aportació de Rafel Ginard i Bauçà al lullisme*; E. Pistolesi, *Els rerefons de l'affatus lul·lià*, sobre la seva teoria del llenguatge; M. Garcia i M. Pitarch analitzen el gènere de la «literatura de consciència» a *De R. L. a Joan Fuster a través de la literatura confessional i de l'examen de consciència*; M. Piera s'ocupa de *Llull i el concepte de croada evangelitzadora al «Tirant lo Blanc» de Martorell*; H. Hina estudia *La construcció d'una tradició cultural: Ramon Llull i la Renaixença*; R. Alemany i J. L. Martos determinen la presència de *Llull en el «Tirant lo Blanc»: entre la reescriptura i la subversió*; V. Martines tracta *Del «Girart de Rosselló» a*

la «*Questa del Sant Graal*» tot passant per R. L.: el cavaller amatent de Déu i el camí cap a la novel·la; M. A. Abràmova, de «*Lo desconhort*» de R. L. en el context de la literatura hagiogràfica i autobiogràfica medieval; i B. Déri parla de *El lulisme i Llull a Hongria*.

Les ponències corresponents a la secció dedicada a la literatura popular van anar a càrrec de J. M. Pujol, que estudia el tipus Aarne-Thompson 122A (el llop que cerca esmorzar) a l'àrea lingüística catalana i els seus antecedents en la faulística medieval; J. A. Grimalt, que tracta de *El tema de l'amansiment de l'harpia a l'«Aplec» de mossèn Alcover*; i J. Massot i Muntaner, sobre *Marian Aguiló i la poesia popular* (conferència de clausura del Col·loqui). Les comunicacions adscrites a aquesta àrea van ser les següents: B. Sansano estudia i edita el «*Romans nou y curiós sobre un pleyt de un pollastre*» (1776) *un col·loqui il·licità...*; J. Guiscafrè s'ocupa de «*L'argument*»: *entre l'oralitat i l'escriptura*; J. M. Ribera Llopis, de la *Configuració del concepte d'«illa» en la rondallística i en el cançoner popular*; M. P. Janer, de *L'ordre i la prohibició als contes meravellosos*; E. Ayensa tracta *Sobre l'origen grec de «La dama d'Aragó»*; J. A. Ysern i Lagarda estudia *Els elements meravellosos en el «Recull d'exemples»*; M. Aparicio ressegueix *Les petges de la literatura popular a la poesia de Vicent Andrés Estellés*; J. Armangué tracta de la relació entre *Josep Carner, la revista «Catalunya» i els estudis sobre el folklore*; P. Vila i E. Prat presenten *Una versió desconeguda del Ball d'En Serrallonga*; M. Paredes i Baulida exposa la relació d'*Antoni Febrer i Cardona i la poesia popular*; V. J. Pérez s'ocupa de dos personatges del folklore de Crevillent: «*Juano el Poderós*» i «*Jaume el de la Serra*»: *tradició oral contra lletra impresa...*; F. Huerta Viñas, de les infiltracions de *La cançó popular en el teatre nadalenc medieval*; G. Lluch i V. Salvador, dels *Factors sociocognitius en la figura de la Ventafocs...*; A. Serrà i Campins fa una proposta de classificació de *El cant alternat*; C. Oriol història *El projecte de la catalogació de la rondallística catalana en els anys 50*; G. Denissenko analitza *Una prova difícil de resoldre, tema comú en les rondalles catalanes i russes protagonitzades per dones*; H. Moret tracta dels *Aspectes conflictius en la classificació tipològica del Cançoner Popular*; L. Rius i C. Riba presenten una *Aproximació a les onomatopeies catalanes a partir de les rondalles mallorquines en la versió de Mn. Antoni M. Alcover*; P. Arnau s'ocupa de la *Presència i funció de la rondallística a «Cròniques de la molt anomenada Ciutat de Montcarrà» (1972) de M. A. Oliver*; C. Valriu estudia *La imatge de l'infern a la tradició literària catalana*; M. Sbert, *La performance en poesia de tradició oral*; i F. Munar, *La Passió de Jesucrist i el Cançoner Popular*.

Quant a la secció d'història de la llengua, van presentar-s'hi les ponències de M. Wheeler, *Fonètica històrica i teoria fonològica*, on considera diversos aspectes de l'evolució fònica del català en relació amb alguns avenços recents de la teoria lingüística; J. Miralles, *Per a una tipologia del català col·loquial a l'Edat Mitjana*, on analitza una sèrie de mostres de la llengua col·loquial en documents judicials corresponents als segles XIII-XV; S. Philipp-Sattel, *Les tradicions textuals en el pas del català a l'escriptura*, que estudia el context sociocultural en què sorgeixen no-

ves tradicions textuals catalanes en front dels models llatins; i A. Rossich i A. Rafanell, *Oralitat, escriptura, ortologia*, que examina l'existència d'uns models d'elocució característics del català culte des dels orígens fins avui. Les comunicacions d'aquesta àrea van ser: J. Corbera, *La interferència castellana en el mallorquí popular del XIX segons la llengua de les rondalles*; M. J. Marín i M. J. Cuenca, *La gramaticalització en els connectors: de l'oral a l'escrit*; J. R. Ramos, *Les construccions existencials en català antic*; A. Vañó, *La morfologia verbal com a una de les causes de la vacil·lació en l'ús dels verbs ésser i estar en el català medieval*; Ph. D. Rasico, *Dues fonts cabdals per a l'estudi del català medieval popular: els Documents en català de J. Miret i Sans (1908) i de P. Pujol (1913)*; J. D. Garrido, *Aproximació a la toponímia italiana recollida a les cròniques catalanes medievals*; M. Pérez-Saldanya, *Morfosintaxi històrica i tipologia textual: a propòsit de l'evolució funcional de les formes en -ra*; B. Montoya, *La reconstrucció de la llengua oral a partir de la literatura popular escrita dels segles XVIII al XX*; F. Pieras, *Amor bilingüe: estudi comparatiu del lèxic sentimental a «Curial e Güelfa» i a algunes obres literàries castellanes del segle XV*; D. Rogers, *La llengua oral al «Regiment de la Cosa Pública» de Francesc Eiximenis*; L. Meseguer, «*La cançó*». *Oralitat i literatura: aspectes de la cançó popular antiga i moderna*; M. A. Diéguez, *La posició dels adjectius qualificatius al «Llibre de Cort de València» (1279-1321)*; M. P. Perea, *De la llengua oral a la llengua escrita: dos processos algueresos del segle XVI*; E. Casanova, *El valencià oral del segle XVIII i el factor hivernacle del castellà*; A. Saragossà, *La naturalesa teòrica del concepte «adjectius possessius» i el retrocés en la llengua parlada de llur i de les formes àtones*; R. Fresquet, *La llengua col·loquial del segle XVII a la Ribera del Xúquer*; J. Borja, «*El Cullerot*»: *l'interès d'un setmanari satíric a l'Alacant de finals del segle XIX*; I. Contri i C. Cortès, *La presència de la llengua oral en la narrativa de Mercè Rodoreda*; J. M. Perujo, *Les veus de Troia: oralitat en l'obra de Jaume Conesa*; P. Limorti, *El pas de l'oralitat a l'escriptura en la literatura popular segons el testimoni del setmanari alacantí «El Cullerot» (1884)*; M. R. Fort, *Llengua escrita i llengua parlada en unes actes municipals fragatines de principis del segle XVI*; C. Martínez, *L'oblit d'un codi escrit, a partir de textos de 1799 a 1879*; i R. Beltran, *Parla femenina i registre popular a la literatura culta: el conjur d'Eliseu al «Tirant lo Blanc»*.

Es van fer també dues taules rodones amb la participació de representants dels diferents territoris de llengua catalana, una sobre *La llengua catalana avui* (moderada per J. Melià, i amb M. Badia, G. Bibiloni, A. Bosch, I. Marí, V. Pitarach, R. Sistach i P. Tirach) i, l'altra, sobre *La literatura catalana avui* (moderada per P. Rosselló Bover, i amb A. Vicens, M. L. Julià, M. Garcia Grau i C. Arenas). Hi va haver també un informe d'A. Bover i Font *Sobre l'estat actual de l'ensenyament del català al món*, i la celebració de l'assemblea de l'Associació, que entre altres coses va aprovar un document més sobre la unitat de la llengua, a proposta dels participants en la taula rodona sobre la llengua. El col·loqui, d'un nivell científic envejable —com la propera publicació de les actes permetrà de comprovar amb la distància i la comoditat degudes—, va comptar també amb un

bon programa d'activitats culturals complementàries, com ara una excursió per la ruta de les rondalles, dirigida per C. Valriu, i una excursió a Sóller i Valldemossa, una visita a la ciutat, una recepció al castell de Bellver, un recital de poesia, representacions teatrals i concerts d'orgue, i els actes es van cloure amb el tradicional sopar de germanor, en aquesta ocasió al Molí des Comte. L'AILLC va acordar tornar-se a reunir l'any 2000, a París.

AUGUST BOVER I FONT
Universitat de Barcelona
i PHILIP D. RASICO
Vanderbilt University